

STORTINGET

Innst. 474 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Dokument 8:164 S (2020–2021)

Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lene Vågslid, Martin Henriksen, Maria Aasen-Svensrud, Åsmund Aukrust og Anette Trettebergstuen om å fjerne støtten til Human Rights Service

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne tilskuddet til organisasjonen Human Rights Service i forbindelse med statsbudsjettet for 2022.
2. Stortinget ber regjeringen oppheve Human Rights Service sin status som humanitær organisasjon som arbeider på flyktning-, asyl- eller innvandringsfeltet med rett til å foreslå nemndmedlemmer til UNE.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Martin Henriksen, lederen Lene Vågslid og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss, Peter Frølich og Frida Melvær, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Kjell-Børge Freiberg, fra Senterpartiet, Jan Bøhler og Jenny Klinge, og fra Sosialistisk Venstreparti, Petter Eide, viser til Dokument 8:164 S (2020–2021) fra stor-

tingsrepresentantene Lene Vågslid, Martin Henriksen, Maria Aasen-Svensrud, Åsmund Aukrust og Anette Trettebergstuen om å fjerne støtten til Human Rights Service. Komiteen viser også til brev fra statsråden av 21. april 2021 (vedlagt).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Human Rights Service (HRS) i perioden fra 2005 til 2020 har fått nær 26,2 mill. kroner i statlige overføringer. De siste årene har tilskuddet fra regjeringen vært på i overkant av 1,8 mill. kroner årlig. Den samme summen bevilges fra regjeringen også i 2021. HRS fikk også støtte fra regjeringen Stoltenberg II, men denne støtten ble kraftig redusert i statsbudsjettet for 2012.

Flertallet viser til at bevilgningen til HRS nå gis over post 70 «Overføringer til private» på Justis- og beredskapsdepartementets budsjett, med begrunnelse om at

«tilskotet skal medverke til å gi bedre kunnskap om innvandring og integrering i befolkninga, inkludert kunnskap om muligheter og utfordringer i denne sammenhengen.»

Flertallet viser til at forslagsstillerne tar opp at det er vanskelig å se hvordan tilskuddet til HRS har bidratt til økt kunnskap om muligheter og utfordringer knyttet til innvandring og integrering i det norske samfunnet. Flertallet viser til at forslagsstillerne mener HRS de siste årene har gått fra å være en aktør som gir innspill til politiske tiltak eller utgir begrunnede rapporter om «muligheter og utfordringer» når det gjelder innvandring og integrering, til å bli en blogg for innvandringskritiske kommentarer og artikler.

Flertallet merker seg at Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) i 2016, som administrerte ordningen «nasjonale ressursmiljøer på integreringsfeltet» på vegne av regjeringen, anbefalte at HRS skulle tas ut av tilskuddsordningen.

Flertallet viser til at forslagsstillerne refererer til regjeringens planer mot diskriminering og hatprat, og at forslagsstillerne mener symboleffekten av slike planer undergraves når aktører som HRS, som bidrar sterkt til polarisering av den offentlige debatten, får legitimitet gjennom statsstøtte.

Flertallet viser til at det i 2016 ble besluttet av daværende justisminister Anders Anundsen at HRS skulle få status som humanitær organisasjon som arbeider på flyktning-, asyl- eller innvandringsfeltet. Denne klassifiseringen som humanitær organisasjon gir HRS rett til å spille inn kandidater til meddommere i Utlendingsnemnda (UNE). Flertallet merker seg at forslagsstillerne stiller spørsmål ved om HRS, som nå er et rent nyhetsted, kan klassifiseres som en «humanitær» organisasjon med rett til å foreslå kandidater på lik linje med fylkesmennene, Norges Juristforbund, Samfunnsviterne og en rekke humanitære organisasjoner som arbeider på flyktning-, asyl- eller innvandringsfeltet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det ikke er noen god grunn til at aktører som HRS skal motta støtte over statsbudsjettet, og mener begrunnelsen for det statlige tilskuddet om å bidra til økt kunnskap om både muligheter og utfordringer om innvandring og integrering i det norske samfunnet, ikke stemmer overens med HRS sitt arbeid.

Disse medlemmer vil påpeke at HRS siden 2015 ikke har publisert noen rapporter, notater eller andre konkrete produkter. Stiftelsen fokuserer arbeidet mot nettstedet Rights.no og deling av disse tekstene på Facebook. Her har HRS ved flere anledninger spredt det som må karakteriseres som konspirasjonsteorier og ubegrunna rykter, særlig om muslimer og innvandrere.

Disse medlemmer vil vise til at i en rapport om høyreekstremisme fra Politihøgskolen og C-Rex senter for ekstremismeforskning i 2018, nevner forskerne at HRS er blant nettstedene som hyppigst blir brukt som oppspark til kommentartråder med hatefullt innhold og konspirasjonssnakk i Facebook-grupper i «det ytterliggående høyrelandskapet». Det er slik disse medlemmer ser det problematisk at en blogg som utgir både ensidig og tidvis diskriminerende nyhetsartikler, gis legitimitet av den norske regjering og stortingsflertallet gjennom statlig støtte over statsbudsjettet.

Disse medlemmer har registrert at enkeltrepresentanter fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti med jevne mellomrom har signalisert at de mener det ikke er riktig å gi statlig støtte til HRS, og at flere av dem

har gitt uttrykk for at deres parti egentlig ikke ønsker at denne støtten skal gis.

Disse medlemmer mener et anmodningsvedtak som legger føringer på neste statsbudsjett, som er noe Stortinget ved flere andre anledninger har vedtatt, vil være en god anledning for disse partiene til å ta et klart standpunkt i saken. Dersom så ikke skjer, ser disse medlemmer fram til at regjeringspartiene på annen måte gir tydelig uttrykk for sitt syn.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne tilskuddet til organisasjonen Human Rights Service i forbindelse med statsbudsjettet for 2022.»

«Stortinget ber regjeringen oppheve Human Rights Service sin status som humanitær organisasjon som arbeider på flyktning-, asyl- eller innvandringsfeltet med rett til å foreslå nemndmedlemmer til UNE.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til statsrådets brev til komiteen datert 21. april 2021, hvor forslagene fra representantene kommenteres. Disse medlemmer er enige i at hvorvidt Human Rights Service skal få tilskudd over Justis- og beredskapsdepartementets budsjett for 2022, er et spørsmål som hører til i de ordinære budsjettprosessene. Regjeringen vil høsten 2021 oversende sitt forslag til statsbudsjett for 2022 til Stortinget, og det er derfor ikke naturlig å si noe om innholdet i forslaget på nåværende tidspunkt.

Disse medlemmer merker seg at utlendingsforskriften § 16-3 tredje ledd fastslår at organisasjoner som arbeider på flyktning-, asyl- eller innvandringsområdet kan gis rett til å foreslå nemndmedlemmer til Utlendingsnemnda (UNE). I forbindelse med oppnevningen til perioden 2017–2020 var det ønskelig å få flere organisasjoner enn tidligere til å foreslå nemndmedlemmer da erfaringer fra tidligere år viste at det var en utfordring å få et tilstrekkelig antall kandidatforslag fra organisasjonene. Det ble derfor besluttet at organisasjoner som arbeider på flyktning-, asyl- og innvandringsområdet, og som i tillegg fikk tilskudd fra Stortinget på posten for Tilskudd til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet, skulle gis forslagsrett. HRS fikk tilskuddsmidler i 2016 og ble derfor, i likhet med en rekke andre organisasjoner, forespurt om å være forslagsstiller. Departementet gjør før hver oppnevningsperiode, hvert fjerde år, en konkret vurdering av hvilke organisasjoner som oppfyller kriteriene i utlendingsforskriftens § 16-3, og som således kan gis forslagsrett når nye medlemmer skal oppnevnes. Det understrekes at de personene som blir nem-

ndmedlem, ikke representerer den organisasjonen de er foreslått av, men kun seg selv.

Disse medlemmer har tillit til at departementets vurderinger gjøres etter kriteriene i utlendingsforskriftens § 16-3.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til at det kan være på sin plass å minne Arbeiderpartiets forslagsstillere om at Human Rights Service (HRS) ble opprettet for over 20 år siden fordi de mente at Stortinget ikke hadde et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag knyttet til innvandrings- og integreringsproblematikk. På den tiden var den allmenne oppfatningen at eventuelle problemer handlet utelukkende om nordmenns rasisme. At det faktisk eksisterte dyptgående problemer internt i innvandringsmiljøene, nådde ikke Stortinget.

Disse medlemmer mener HRS satte en rekke tema på dagsorden, tema som for øvrig enda ikke i dag har funnet sin løsning, eksempelvis disse:

- Tvangsekteskap
- Søskenbarneekteskap
- Sammenhengen mellom slike ufrivillige ekteskap og seksuelle overgrep
- Kjønnsmestelse
- Utsendelse/dumping av barn (også på koranskoler) i typisk foreldrenes opprinnelsesland
- Muslimske kvinners manglende rettigheter for skilsmisse (ift. sharia)

Allerede i 2003 ble dette etter disse medlemmers vurdering grundig dokumentert av HRS i bl.a. boken «Feminin integrering – utfordringer i et fleretnisk samfunn», der selve tittelen forteller noe som i dag er anerkjent av de fleste politiske partier, men som da var ukjent: nemlig fokuset på å integrere mor. For mor er nøkkelen til å integrere barna, samtidig med at kvinneperspektivet i seg selv var en ny tankegang. I dag kjenner vi fasiten: kvinner fra en rekke land er lite sysselsatte og det er deres barn som hovedsakelig sliter med å ta fullverdig del i det norske samfunnet. Hadde ikke HRS påpekt dette tidlig, hadde vi raskt vært der Sverige er i dag. Så kan det nevnes at ovennevnte for øvrig fikk oppmerksomhet verden over (boken var oversatt til engelsk), ikke minst grunnet grundig og unik dokumentasjon.

Disse medlemmer viser til at HRS også har utfordret Statistisk sentralbyrå (SSB) en rekke ganger, f.eks. knyttet til manglende detaljert ekteskapsstatistikk for ulike innvandringsgrupper (som SSB i ettertid har tatt grep om), så det er liten tvil om at HRS har hatt gjennomslag.

Disse medlemmer vil videre vise til at HRS også var tidlig ute, dokumentert i deres årsrapporter, med å påpeke at Norge måtte ta stilling til hvilket verdigrunn-

lag vårt samfunn er tuftet på – og vil være tuftet på i fremtiden. HRS selv fokuserte på det de omtalte som frihetsverdier, et begrep som senere er blitt «allemannseie», som omhandler ytringsfrihet, likeverd mellom mennesker uansett nasjonal, etnisk, sosial, kaste-, stamme- eller klanbakgrunn, likestilling mellom kjønn og religiøs frihet. HRS har heller aldri lagt skjul på at de jobber for at alle borgere i Norge i størst mulig grad slutter opp om de grunnleggende rettigheter, plikter og frihetsverdiene, uten at Norge av den grunn ikke skal ha plass til det mangfold og den pluralisme som vårt demokrati faktisk forutsetter.

Æreskulturen, jf. f.eks. HRS' omtale av æresdrap også i Europa og Norge, ble slik disse medlemmer ser det, satt på dagsorden av HRS i 2002, jf. drapet av Fadime Sahindal i Sverige og Anooche Ghulam i Norge. Norge ble således oppmerksom på det vi i dag omtaler som negativ sosial kontroll.

Disse medlemmer vil resolutt hevde at HRS også, blant de første, har gått nærmere inn på innvandringsens negative konsekvenser på samfunnsnivå, slik som dokumentasjon på innvandringskostnader, manglende sysselsetting for ulike grupper (også her ble SSB kritisert for aldersspennet de benytter, noe SSB anerkjente som legitim kritikk, i tillegg til at HRS gjorde offentligheten oppmerksom på at SSBs definisjon av sysselsetting var én times lønnet arbeid i referanseuka) og de satte den demografiske utviklingen i Norge, spesielt Oslo, ettertrykkelig på agendaen. HRS hevdet tidlig at den demografiske utviklingen i Oslo tilsa ghettofisering, noe SSB prøvde å tilbakevise. Men HRS fikk rett. Det har de også hatt når det gjelder befolkningsframskriving, der de over tid har truffet langt bedre enn SSB.

Disse medlemmer vil hevde at det som antakelig har ført til ønsket om at HRS må fjernes fra statsbudsjettet, er at de heller ikke viker unna når det kommer til kritikk av islam. De har dokumentert hvordan islams økende press på frihetsverdiene destabiliserer vår samfunnsorden. Dette er et tema som i ettertid er blitt høyt prioritert og diskutert i hele Europa, jf. f.eks. det som nå diskuteres blant annet i Frankrike og Danmark. At HRS tidlig valgte å ta kampen mot en ureformert religion, burde HRS få ære for, men det er et samfunnstema som er blitt svært politisk betent. HRS har stått i det, og etterlyser fortsatt en fornuftsbasert samtale om islam og islams konsekvenser for et samfunn.

Disse medlemmer vil videre vise til at HRS også har satt søkelyset på hvilke totalitære krefter som kan finnes på innsiden av moskeer og islamske organisasjoner, og de har satt fokus på det problematiske med utenlandsk finansiering, ikke minst fra totalitære stater. Nettopp det totalitære på innsiden av disse miljøene kan sees på som en forlengelse av HRS' kamp mot tvangsekteskap, kjønnsmestelse og dumping av barn på koranskoler i utlandet.

Det er også symptomatisk for HRS at de ikke gir opp, etter disse medlemmers vurdering, selv om det ikke politisk har kommet en løsning. Slik som f.eks. med kjønnslemlestelse, der de stadig påminner om at Helse- og sosialdepartementet i 1993 med et pennestrøk fjernet helseundersøkelser av jentebarn mot fagekspertisens vilje. Ifølge HRS var dette en dobbel tragedie: 1) Jenter fikk ikke lenger en medisinsk oppfølging på linje med gutter, og 2) Innvandringen fra et land som Somalia, med svært høy utbredelse av kjønnslemlestelse, skjøt fart omtrent samtidig. En beslutning som Arbeiderpartiet åpenbart, etter disse medlemmers syn, må ta ansvar for.

Etter disse medlemmers vurdering har HRS rett og slett vært for avantgarde på disse temaene, ikke bare i Norge, men i hele Vest-Europa. Ingen andre organisasjoner på dette feltet har levert problemstillinger og dokumentasjon slik HRS har gjort. De har satt politikerne i skammekroken fordi man ikke klarer å levere politiske løsninger på den informasjonen de kommer med, samtidig som ingen organisasjoner har klart å få til flere realpolitiske løsninger innen dette feltet enn nettopp HRS. Mange av disse har Arbeiderpartiet fremmet eller vært med på selv, og mange av HRS' forslag til tiltak har Arbeiderpartiet gjort til egen politikk.

Etter disse medlemmers virkelighetsanskuelse er det kanskje slik at for Arbeiderpartiet har HRS blitt litt for brysom, det er straks bedre å gi statstilskudd til såkalte NGO-er som ikke gjør så mye ut av seg – og som ikke synliggjør hva vi som politikere bør ta tak i. For det er som HRS selv sier – én ting er å avdekke, noe annet er handling. Arbeiderpartiet er tilsynelatende handlingslammet.

Disse medlemmer står trygt i vår vurdering av at HRS fremdeles fortjener en plass på statsbudsjettet, men vi registrerer at illiberale, antidemokratiske og autoritære krefter fra venstresiden ønsker å stilne de som er uenig i makthaverne hva gjelder finansiering. Slik disse medlemmer vurderer det, sier det mer om Arbeiderpartiet, og de som støtter deres syn, enn det gjør om HRS.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne tilskuddet til organisasjonen Human Rights Service i forbindelse med statsbudsjettet for 2022.

II

Stortinget ber regjeringen oppheve Human Rights Service sin status som humanitær organisasjon som arbeider på flyktning-, asyl- eller innvandringsfeltet med rett til å foreslå nemndmedlemmer til UNE.

Oslo, i justiskomiteen, den 18. mai 2021

Lene Vågslid

leder

Petter Eide

ordfører

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget v/Justiskomiteen
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
21/2254 - KIST

Dato
21.04.2021

Svar på dokument 8:164 S (2020-2021) – representantforslag om å fjerne støtten til Human Rights Service

Jeg viser til brev av 13. april 2021, hvor Justiskomiteen ber om min vurdering av representantforslag 8:164 S (2020-2021) fra stortingsrepresentantene Lene Vågslid, Martin Henriksen, Maria Aasen-Svensrud, Åsmund Aukrust og Anette Trettebergstuen om å fjerne støtten til Human Rights Service.

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne tilskuddet til organisasjonen Human Rights Service i forbindelse med statsbudsjettet for 2022.

Hvorvidt Human Rights Service (HRS) skal få tilskudd over Justis- og beredskapsdepartementets budsjett for 2022 er et spørsmål som hører til i de ordinære budsjettprosessene. Regjeringen vil høsten 2021 oversende sitt forslag til statsbudsjettet for 2022 til Stortinget, og det er derfor ikke naturlig å si noe om innholdet i forslaget på nåværende tidspunkt.

2. Stortinget ber regjeringen oppheve Human Rights Service sin status som humanitær organisasjon som arbeider på flyktning-, asyl- eller innvandringsfeltet med rett til å foreslå nemndmedlemmer til UNE.

Utlendingsforskriften § 16-3 tredje ledd fastslår at organisasjoner som arbeider «på flyktning-, asyl- eller innvandringsområdet» kan gis rett til å foreslå nemndmedlemmer til Utlendingsnemnda (UNE). I forbindelse med oppnevningen til perioden 2017-2020

var det ønskelig å få flere organisasjoner enn tidligere til å foreslå nemndmedlemmer, da erfaringer fra tidligere år viste at det var en utfordring å få et tilstrekkelig antall kandidatforslag fra organisasjonene. Det ble derfor besluttet at organisasjoner som arbeider på flyktning,- asyl- og innvandringsområdet, og som i tillegg fikk tilskudd fra Stortinget på posten *Tilskudd til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet*, skulle gis forslagsrett. HRS fikk tilskuddsmidler i 2016 og ble derfor, i likhet med en rekke andre organisasjoner, forespurt om å være forslagsstiller.

HRS får i dag fortsatt tilskuddsmidler, nå over Justis- og beredskapsdepartementets budsjett, og ble derfor gitt forslagsrett høsten 2020 da nye nemndmedlemmer til UNE skulle oppnevnes. I forbindelse med oppnevning høsten 2020 for perioden 2021-2024 ble følgende organisasjoner ansett for å jobbe på flyktning,- asyl- og innvandringsområdet og invitert til å være forslagsstillere: Amnesty International Norge, Antirasistisk senter (ARS), Caritas Norge, Flyktninghjelpen, Født Fri, Human Rights Service (HRS), Innvandrernes landsorganisasjon (INLO), Kristent interkulturelt arbeid (KIA), LIM – likestilling, integrering, mangfold, Mellomkirkelig råd, Minotenk – minoritetspolitisk tenketank, Multikulturelt initiativ- og ressursnettverk, Norsk Folkehjelp, Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS), Redd Barna, Norges Røde Kors, Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF), Organisasjonen mot Offentlig Diskriminering (OMOD), MiRA – Ressurscenter for kvinner med minoritetsbakgrunn, Stefanusalliansen og Stiftelsen Fargespill.

Departementet gjør før hver oppnevningsperiode (hvert fjerde år) en konkret vurdering av hvilke organisasjoner som oppfyller kriteriene i utlendingsforskriftens § 16-3, og som således kan gis forslagsrett når nye nemndmedlemmer skal oppnevnes.

Med hilsen

Monica Mæland

